

PATVIRTINTA

Klaipėdos lopšelio-darželio „Volungėlė“
direktoriaus 2022 m. rugpjūčio 25 d.
įsakymu Nr. V- 88

**KLAIPĖDOS LOPŠELIO-DARŽELIO „VOLUNGĖLĖ“
NEFORMALIOJO VAIKŲ ŠVIETIMO
ETNOKULTŪRINIO UGDYMO PROGRAMA**

**I SKYRIUS
BENDROSIOS NUOSTATOS**

1. Švietimo teikėjas – Klaipėdos lopšelis-darželis „Volungėlė“ (toliau – Įstaiga), įregistruota Juridinių asmenų registre, kodas 190427939. Teisinė forma – biudžetinė įstaiga. Grupė – ikimokyklinio ugdymo įstaiga.

2. Įstaigos buveinės adresas – I. Simonaitytės 26, Klaipėda. Tel. (8 682) 07 907, el. p. volungeleklaipeda@gmail.com.

3. Programos pavadinimas – neformaliojo vaikų švietimo Etnokultūrinio ugdymo programa (toliau – Programa).

4. Programos rengėjai – Reda Karčikienė, neformaliojo (etnokultūrinio) ugdymo mokytoja metodininkė, Vida Kuršaitienė, neformaliojo (etnokultūrinio) ugdymo mokytoja metodininkė, Aušra Liutkienė, neformaliojo (etnokultūrinio) ugdymo mokytoja, Ilona Gaidienė, direktoriaus pavaduotoja ugdymui, Renata Vasiliauskienė, direktorė.

5. Programos trukmė – tėstinė.

6. Tikslinė amžiaus grupė – ikimokyklinio ir priešmokyklinio amžiaus vaikai.

7. Programos įgyvendinimui Įstaigoje sukurtos palankios materialinės ugdymo(si) sąlygos: įrengtos atskirios erdvės skirtingoms veikloms (kambarėliai veiklai su moliu, šiaudu), kaupiamos etnokultūrinė medžiaga (fotoalbumai, knygos, reprodukcijos, metodinė literatūra), įsigytos tautiniai kostiumai ugdytiniam ir pedagogams, eksponuojami liaudiški audiniai, tautinės juostos, senoviniai rakandai.

8. Neformaliojo vaikų švietimo Etnokultūrinio ugdymo programa integruota į Įstaigos Ikimokyklinio ugdymo ir Priešmokyklinio ugdymo bendrają programas ir vykdoma ugdymo proceso metu.

**II SKYRIUS
PROGRAMOS TIKSLAS IR UŽDAVINIAI**

9. Tikslas – puoselėti lietuvių tautos kultūrą, tradicijas, menus, ugdant vaikų saviraišką ir individualumą.

10. Uždaviniai:

- 10.1. supažindinti ugdytinius su tradiciniu lietuvišku menu, simbolika, siekiant ugdyti jų saviraišką, individualumą;
- 10.2. sudaryti sąlygas vaikui kaupti etnokultūrinę patirtį, perimti lietuvių liaudies tradicijas;
- 10.3. užtikrinti Įstaigos veiklos savitumą, skatinti tėvus (globėjus, rūpintojus) dalyvauti etnokultūros tradicijų puoselejime.

III SKYRIUS
PROGRAMOS TURINYS

11. Turinys:

11.1. Ikimokyklinis ugdymas

Eil. Nr.	Veiklos sritys	Turinys
1.	Meninė raiška	<p>Stebėdamas, žaisdamas, susipažista su lietuvių tautos menine kultūra, liaudies meno dirbiniais (moliniai, šiaudiniai žaislai, tautodailės darbai). Atliekdamas darbelius iš molio sužino molio atpjovimo galimybes, lipdymo etapus: minkumas, paruošimas, kočiojimas, formavimas, dekoravimas ir džiovinimas. Analizuodamas tautinius raštus juostose taiko įvairius lipdymo ir dekoravimo būdus: lipdo įvairaus storio lazdeles, formuoja gyvūnus, augalus, indus; kočioja plokštumas, išgauna įvairias formas (žvaigždė, paukšteli, žuvis, kiaušinis). Iš paruoštų plokštuminių šiaudų aplikuoją įvairias formas (saulė, ménulis, žuvis, grybas, žvakė), išbando vėrimo techniką (trijų šiaudelių reketukas, žvaigždė, saulė), išbandydamas šlapio šiaudo techniką, pina juostelę. Kurdamas molio ir šiaudo darbelius išbando įvairias priemones, technikas, savaip kuria, turimą patirtį jungia į naujas idėjas, atranda vis įvairesnių formų, paviršių faktūrų, dekoravimo būdų. Fantazuodamas, įsivaizduodamas komponuoja savo darbelius, kuria parodas, puošia aplinką.</p>
2.	Aplinkos pažinimas	<p>Klausydamas tarmiškos kalbos, skaitomų pasakų, sakmių, padavimų, tautosakos ir grožinės literatūros kūrinių, tyrinėdamas, vartydamas knygas ar klausydamas pasakojimų plečia žinias apie senovės lietuvių gyvenimo būdą, buitį. Sužino apie senovės amatus, tyrinėja senovinę aplinką, buities daiktus, tautinių drabužių, audinių raštus, nusako spalvų derinius, geometrines formas, lygina su dabartimi. Dalyvaudamas tradicinėse Rėdos rato šventėse (Užgavėnės, Mažosios Velykėlės, Rasos šventė-Joninės, Ožio diena, Kalėdos), žaisdamas lietuvių liaudies žaidimus, šokdamas ratelius, susipažista su lietuvių liaudies papročiais ir tradicijomis, įvardija lietuvių liaudies tradicinių švenčių simbolius (Kalėdinė eglutė, verba, margučiai, Užgavėnių kaukės), sužino apie ryšį tarp metų laikų, žemės ūkio darbų, švenčių ir papročių, pajaučia kalendorinių švenčių, savo krašto papročių, dainų, ratelių, žaidimų savitumą, autentiškumą.</p>
3.	Estetinis suvokimas	<p>Vartydamas tautodailės knygas, stebėdamas liaudies meno dirbinius, tautinius rūbus, juostas domisi, grožisi meno kūriniais, džiaugiasi savo ir draugų iš molio ir šiaudo sukurtais darbeliais, pastebi, kas gražu, ir bando panaudoti savo meninėje raiškoje. Pasako savo nuomonę apie lietuvių liaudies muziką, tautodailės ornamentais papuoštus daiktus, dailės darbelį.</p>

11.2. Priešmokyklinis ugdymas:

Eil. Nr.	Kompetencijos	Turinys
1.	Komunikavimo	<p>Žaisdamas, bendraudamas, klausydamas patarlių, priežodžių, padavimų, istorijų, tarmiškai skaitomų pasakų stengiasi išlaikyti dėmesį, plečia supratimą apie gimtosios kalbos savitumą (vaizdinga, turtinė), kalbos garsines savybes, kalbos intonaciją, tempą, plečia žodžių reikšmės supratimą (sinonimas, palyginimas, perkeltinė žodžio reikšmė). Bando</p>

		atspėti nežinomų senovinių žodžių (troba, šépa, prosas) prasmę. Klausosi ir pats seka pasakas, suvokia ir įsimena patarles bei priežodžius, kartoja mėgdžiojimus, išbando kai kuriuos Kalėdinius burtus. Geba pritaikyti liaudies patarimus, pamokymus. Ant molio plokštelės kuria ornamentus su lietuviškomis raidėmis, braižo žodžius, kopijuoją tekstą (sveikinimą), rašo savo vardą. Iš šiaudų aplikuoja raides ir dėlioja žodžius.
2.	Kūrybiškumo	Atlikdamas darbelius iš molio, eksperimentuodamas taiko įvairius lipdymo ir dekoravimo būdus: lipdo įvairaus storio lazdeles, formuoja gyvūnus, augalus, indus; kočioja plokštumas, kuria reljefines plokšteles, išgauna įvairias formas (žvaigždė, paukšteliš, žuvis, kiaušinis), puošia molinėmis juostelėmis ir rutuliukais, juos priklijuodamas, naudodamas kosmologinius ženklus (saulė, žemė, vanduo, gyvybės medis). Kuria darbelius iš atskirų molio detalių, kuria nesudėtingų formų skulptūrelės (gyvūnėlis, žmogus), naudodamas molio klijus mokosi jas suklijuoti. Ant išdžiūvusios molio plokštelės piešia (guašu) paveikslą, kosmologinius ženklus, gyvybės medį. Iš paruoštų plokštuminių šiaudų aplikuoja įvairias formas (saulė, ménulis, lapas, žuvis, grybas, žvakė), kuria paveikslus, tobulina vėrimo techniką (reketukų jungimas, žvaigždė, saulė, malūnas), naudodamas plokščio šlapio šiaudo techniką pina juostelę, paukštį, širdelę; rišdamas šlapią šiaudų kotelių kuokštus kuria šiaudinę lélé. Dalyvaudamas tradicinėse Rėdos rato šventėse atpažįsta, kuria ir pritaiko lietuvių liaudies švenčių simbolius, kartu ruošiasi vaidybiniams siužetams, atlieka pasirinką vaidmenį, kūrybiškai naudoja šiaudines lèles.
3.	Kultūrinė	Tyrinėdamas, išbandydamas, stebédamas, žaisdamas susipažista su tautos menine kultūra, liaudies meno dirbiniais (moliniais, šiaudiniais žaislais, švilpynėmis, moliniais indais, tautodailės darbais), ornamentika. Vartydamas knygas, žiūrėdamas filmuotą medžiagą tyrinėja tautodailės darbus: tautinių kostiumų ornamentus, keramikų dirbinių raštus, karpinius, pintus daiktus iš šiaudų. Suvokia, kad tautodailė yra tautos praeities atspindys ir turi simbolinę prasmę. Dalyvaudamas etnokultūrinėje veikloje, tyrinėdamas Lietuvos kultūros paveldą pastebi, kelia ir plėtoja etnokultūrinėmis tradicijomis pagrįstas idėjas. Žaisdamas, dalyvaudamas tradicinėse Rėdos rato šventėse (Užgavėnės, Mažosios Velykėlės, Rasos šventė-Joninės, Rugių sėmenė, Ožio diena, Advento vakaronė, Kalėdos), perima lietuvių liaudies tradicijas ir papročius, sužino burtus, žaidimus, pagrindinius patiekalus ir jų reikšmes.

12. Programa pritaikoma įvairių ugdymo(si) poreikių turintiems vaikams. Atsižvelgiant į vaikų individualius ugdymo(si) poreikius, parenkamos užduotys, priemonės, individualūs ugdymo(si) metodai ir formos.

IV SKYRIUS PROGRAMOS METODAI, FORMOS IR PRIEMONĖS

13. Metodai: žaidimai, stebėjimas, pokalbiai, demonstravimas, tyrinėjimas, eksperimentavimas, aptarimas, vertinimas, viktorinos, išvykos, pasivaikščiojimai, imitavimas, improvizavimas, demonstravimas, aiškinimas, aptarimas, skaitymas.

14. Formos: etnokultūrinės valandėlės (veikla su moliu ir šiaudu), tradiciniai etnokultūriniai, kalendoriniai renginiai-šventės, individuali veikla, projektais, konkursai, edukacinės veiklos, ekskursijos.

15. Priemonės: senoviniai buities daiktai, įrankiai, tautiniai rūbai, enciklopedijos, knygos, albumai, stalo žaidimai, molbertai, molis, šiaudas, įvairios dailės technikos priemonės, šešelių teatro lėlės, projektorius, planšetė, fotoaparatas, televizorius, kompiuteris.

V SKYRIUS VAIKŲ PASIEKIMAI IR JŲ VERTINIMAS

16. Įgyvendinus programą:

16.1. gebės nusakyti savo kilmę;

16.2. domėsis tautosaka, tautodaile, amatais, architektūra;

16.3. įgis žinių apie Lietuvos etnokultūrines tradicijas ir papročius, Rėdos rato šventes;

16.4. įgis įgūdžių įgyvendinti kūrybinius sumanymus, improvizuoti, savarankiškai lipdyti ir dekoruoti keramikos dirbinius, kurti darbelius iš šiaudo, juos pristatyti.

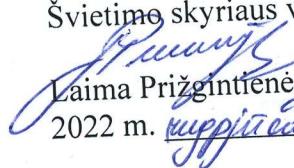
17. Vaikų ugdymo(si) pasiekimai ir pažanga vertinami pagal įstaigos vaikų pasiekimų ir pažangos vertinimo tvarką.

SUDERINTA

Klaipėdos lopšelio-darželio „Volungelė“
tarybos 2022 m. rugpjūčio 3 d.
posėdžio protokoliniu nutarimu
(protokolo Nr. V5-5).

SUDERINTA

Klaipėdos miesto savivaldybės administracijos
Švietimo skyriaus vedėja

Laima Prižgintienė
2022 m. rugpjūčio 23 d.